



19.2.2013

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö VM132:00/2011.

LAUSUNTO SOKERIVEROTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTISTA

Viitaten valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön (VM132:00/2011) koskien sokeriveron käyttöönoton mahdollisuuksia Suomessa Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry lausuu varsin monipuolisesti valmistellusta loppuraportista seuraavaa:

1. ARVONLISÄVERO AINOA TASAPUOLINEN VERO

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto haluaa muistuttaa, että arvonlisäverotus on ainoa tapa verottaa elintarvikkeita tasapuolisesti. Valtion fiskaaliset verotavoitteet saavutetaan tehokkaimmin arvonlisäverolla ilman valmisteverojärjestelmään liittyvää huomattavaa hallinnollista taakkaa niin yritykselle kuin myös tullille. Valmisteveroista on luovuttava kokonaan niiden merkittävien epäkohtien ja ristiriitaisuuksien vuoksi.

Ala kannattaa edelleen kokonaissokeripitoisuuteen perustuvaa verotusta, jolloin se on yhdenmukainen ja yhtäläinen kaikkia elintarvikeryhmiä kohtaan. Se on myös eurooppalaiselle elintarviketeollisuudelle ymmärrettävä verotusperuste, koska EU tulee edellyttämään tuotteiden kokonaissokeripitoisuuden ilmoittamista.

Kokonaissokeripitoisuuteen perustuva verotus ohjaisi tehokkaimmin myös tuotekehitystä, sillä elintarvikkeiden sokeripitoisuutta voidaan alentaa vähentämällä siinä olevia luontaisia sokereita tai lisättyä sokeria. Sokereilla ei ole eroa kilokalorien (1g=4 kcal) suhteen. Jokaisen sokerilaadun – niin luontaisen kuin lisätyn sokerin – vähentämisellä on mahdollista vaikuttaa tuotteen lopulliseen sokeri- ja kalorimäärään.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto katsoo, että ellei terveystavotteista veroa voida toteuttaa, on fiskaalinen vero syytä toteuttaa nykyistä huomattavasti laajemmin. Fiskaalisen veron ei tulisi kohdistua kapea-alaisesti vain yksittäisiin tuoteryhmiin.

**Perusteluna ravitsemuksen kannalta tarpeettomien tuotteiden verottaminen on kestävä-
tön jaottelu erityisesti silloin, jos sillä kohdennetaan valmisteverotus vain virvoitus-
juomiin, makeisiin ja jäätelöön. Veron ulkopuolelle jäävät monet vastaavissa herkuttelu-
tilanteissa nautittavat tuotteet, joita ei myöskään voi pitää ravitsemuksen kannalta tar-
peellisina. Juoma-alan tasapuolisen verotuksen turvaamiseksi olisi valmisteverotusta laa-
jennettava kattamaan kaikki sokeripitoisuudeltaan vastaavanlaiset tuotteet (tällä hetkellä**

19.2.2013

veron ulkopuolella ovat esim. valmiit kahvijuomat ja jogurttijuomat, joissa hyvin yleisesti on virvoitusjuomia vastaava määrä sokeria)

Pyydämme ottamaan seuraavat näkemykset perusteluineen huomioon verojärjestelmän kehittämisessä, jotta elintarvikkeisiin kohdistuvan verotuksen tasapuolisuus sekä parempi kansanterveydellinen ohjausvaikutus voidaan varmistaa.

2. SOKERIVERO AINOA TAPA TOTEUTTAA TERVEYSPERUSTEINEN VERO

Lihavuuden ja eri ruoka-aineiden yhteyttä on tutkittu kansainvälisesti, mutta tulokset ovat ristiriitaisia eikä yksittäisten ruoka-aineiden ja lihavuuden välillä ole löydetty tieteellisissä tutkimuksissa korrelaatiota.

Nykypäivän kuluttaja nauttii laajasti erilaisia ruokia ja juomia eikä yksittäisen elintarvikkeen voida yksinään katsoa vaikuttavan kuluttajien terveyteen. Työryhmän tarkastelun kohteena ollut sokeria suomalaiset nauttivat lukuisissa eri elintarvikkeissa, minkä vuoksi sokeria sisältävien elintarvikkeiden nykyistä laaja-alaisempi verotarkastelu on tarpeen.

WHO onkin omassa lausunnossaan todennut, että ylipainon ja lihavuuden perussyy on nautittujen ja kulutettujen kalorien epätasapaino (WHO, 2011). Lihavuuteen vaikuttavat monet elämäntapaan liittyvät asiat, kuten runsas välipalojen käyttö, pikaruokien runsas kulutus ja passiivinen elämäntapa.

Sokerittomat ja kalorittomat kevytjuomat tuotiin markkinoille 1980-luvulla. Ne muodostavat noin kolmasosan suomalaisten nykyisestä virvoitusjuomakulutuksesta. Käytännössä yli puolet virvoitusjuomien kulutuksen kasvusta viimeisten vuosikymmenten aikana on tullut kalorittomista kevytjuomista. Kilokaloreiksi muutettuna tämä juomamäärä tarkoittaa, että suomalaiset nauttivat vuodessa yli 7 miljardia kilokaloria vähemmän kuin mitä he joisivat vastaavassa määrässä sokerilla makeutettua juomaa.

Siirtyminen kevyempiin vaihtoehtoihin lienee se kuluttajakehitys, mitä veroratkaisuilla myös halutaan kansanterveydellisestä näkökulmasta edistää. Virvoitusjuoma-ala on aktiivinen uusien kevytmakeuttajien saattamisessa kuluttajien saataville. Viimeisin markkinoille tullut makeuttaja on Stevia-kasvista uutettu stevioliglykosidi.

Puhuttaessa ravitsemuksellisesti tarpeettomista tuotteista on tärkeää, että valmisteverolla kateetaan tasapuolisesti suomalaisen ruokavalion keskeisimmät sakkaroosin lähteet. Monet merkittävät sakkaroosin lähteet ovat kuitenkin veron ulkopuolella, vaikka niiden osuus suomalaisten sokerien saannista on jopa suurempi kuin nykyisten verollisten tuotteiden.

Loppuraportissa käydään perusteellisesti läpi suomalaisten sokerinsaannin lähteet (kappale 4.2). Suomalaisten sokerinsaantia on tutkittu 3-vuotiaiden, yläkoululaisten ja 25-74 -vuotiaiden osalta. Kaikkien näiden väestöryhmien yksi merkittävä sakkaroosin lähde on makeutetut maitovalmisteet (tullinimike 0403). Jogurtteja kulutetaan Suomessa noin 130 miljoonaa kiloa. Kuluttajaliiton vertailussa monien jogurttimerkkien sokeripitoisuus vastasi yli viittä sokeripalaa ja valtaosa tutkituista 63 jogurttimerkistä oli erittäin makeita, joko sokerilla, makeutusaineilla tai

19.2.2013

näiden yhdistelmällä makeutettuja. Toisin kuin virvoitusjuomat jogurtit ovat monelle joka päivä käytettävä tuote.

Pohdittaessa nykyisen veropohjan laajentamista on hyvä muistaa työryhmän loppuraportin toteamus: ”Sokerin verottamisen keinoin terveellistä ravitsemusta voidaan parhaiten edistää kohdistamalla verotus suurimpiin sakkaroosin lähteisiin. Erityisesti veron piiriin tulisi ottaa lasten ja nuorten kuluttamat, suurimmat sakkaroosin lähteet.”

3. SAKKAROOSIN PÄÄLÄHTEET TASAPUOLISESTI VEROLLE

Raportissa on asianmukaisesti esitetty, ettei verotuksen vaikutuksesta kansanterveyteen ole yksiselitteisiä tutkimustuloksia. On kuitenkin hyvä muistaa, että verolla on vaikutusta paitsi suoraan ostokäyttäytymiseen myös tuotemielikuviin. Veron avulla voidaan määritellä ne tuotteet, joita veron perusteiden mukaisesti (esim. sokeripitoisuus) olisi hyvä nauttia maltillisesti. Tällöin vero mielikuvallisesti ohjaa kuluttajien ostopäätöksiä ja ravintotietämystä. Samalla tavalla on harhaanjohtavaa, että vain nyt veron piirissä olevat tuotteet mielletään ravitsemuksellisesti tarpeettomiksi tuotteiksi, monien ravitsemusarvoltaan vastaavien tuotteiden jäädessä veron ulkopuolelle.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuus kannattaa työryhmän loppuraportissa esittämää maustamattomien ja makeuttamattomien vesien rajaamista pois veron piiristä. Työryhmän pohdinnat kevyttuotteiden ja sokeripitoisten tuotteiden veron porrastamisesta on loppuraportissa esitetty niin yleisluonteisesti, ettei siihen pysty tässä yhteydessä ottamaan kantaa. Toivottavaa on kuitenkin, että pohdintaa veron porrastamisesta jatketaan.

Nykyinen veromalli on määritelty tuotepohjaltaan kapea-alaiseksi ja sellaisenaan se oikaisee heikosti keskenään samankaltaisten tuotteiden kilpailullisen epätasa-arvon haasteen. Veron laajentaminen pelkästään kekseihin ei poista kilpailuun liittyviä ongelmia esim. jäätelöiden, jogurttien ja vanukkaiden osalta tai virvoitus- ja mehujuomien ja jogurttijuomien osalta.

Makeisveromallissa veron yksittäisiin tuoteryhmiin kohdistuva rankaisuluonteisuus ja kilpailuongelmat eivät poistu ilman, että veropohjaa laajennetaan. Sekä eri tuoteryhmien keskinäisestä kilpailunäkökulmasta että suomalaisten suurimpien sakkaroosin lähteiden näkökulmasta mallissa on pyrittävä löytämään ratkaisu siihen, että vero kohdistuisi myös taloussokeriin ja soke-roituihin maitotuotteisiin.

Mikäli tullinimikkeistö ei sellaisenaan ole riittävän täsmällinen keskeisimpien sokeria sisältävien tuoteryhmien ottamiseksi mukaan, tulee sitä täydentää sanallisilla määritelmillä tai tullinimiketasoja tarkentamalla. Raportissa on esitetty huoli, että sanalliset määritelmät synnyttävät uusia tulkinnallisia rajatapauksia. Sanallisesta määrittelystä on kuitenkin käytössä olevia esimerkkejä muista EU-maista. Lisäksi mahdolliset syntyvät rajatapaukset ovat oletettavasti huomattavasti pienempiä kuin nykyisen järjestelmän synnyttämä eriarvoisuus.

Myös sokeripitoisuuden alarajan määrittely on tarkoituksenmukainen, jolloin sokerittomat tai vähäsokeriset tuotteet (alarajasta riippuen) jäisivät veron ulkopuolelle.

19.2.2013

4. YHTEENVETO PANIMO-JA VIRVOITUSJUOMATEOLLISUUSLIITON NÄKEMYKSISTÄ

Ala muistuttaa, että verotuksen on aina oltava tasapuolista ja sille on oltava objektiiviset, järkevät ja olennaiset perusteet. Mikä tahansa sokeriverotyöryhmän esittämistä veromalleista otetaan Suomen mallin perustaksi, on sen oltava tasa-arvoinen samankaltaisia tuoteryhmiä kohtaan niin fiskaalisten kuin terveysperusteidenkin osalta.

Veromallista riippumatta suomalaisten merkittävimmät sokerien/ sakkaroosin lähteet on sisällytettävä veron piiriin. Vain siten vero voi olla kilpailullisesti tasapuolinen ja myös terveysnäkökulmasta ymmärrettävä.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry pysyy aiemmassa kannassaan, että sokeriveromalli tukee parhaiten tavoitteita kehittää verotusta kohti kilpailuneutraalia mallia, joka on myös parhaiten linjassa kansanterveydellisten tavoitteiden kanssa. Malli kattaa kaikki nykyisten veronalaisten tuotteiden kanssa samankaltaiset kilpailevat tuoteryhmät, jotka ovat myös suomalaisten keskeisimmät sakkaroosin lähteet.

Verojen ohella kuluttajia pitää valistaa tasapainoisista valinnoista informoimalla ja kouluttamalla. Terveille elämäntavoille luodaan pohja aikaisessa vaiheessa. Oikein kohdennettuna valituksella on mahdollisuus saada merkittäviä, pysyviä muutoksia aikaiseksi. Juomateollisuus on elintarviketeollisuuden eturintamassa toiminut aktiivisesti mm. omien pakkausmerkintöjensä parantamiseksi (GDA) sekä sitoutunut vastuulliseen markkinointiin ja itsesääntelyyn. Virvoitusjuomia ei esimerkiksi markkinoida alle 12-vuotiaille.

Veropohjan laajentaminen tarkoittaa väistämättä myös verovelvollisten määrän lisääntymistä, millä ei kuitenkaan pidä ja voi perustella vääristävän veromallin korjaamista oikeudenmukaisemmaksi.

Katsomme, että sokeriveron valmistelua on syytä jatkaa ja makeis- ja virvoitusjuomaveron vääristävät ominaisuudet on saatava oikaistua.

Kunnioittavasti,

Elina Ussa

toimitusjohtaja

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto



LAUSUNTO

5 (5)

19.2.2013